

پيغمبەرى خودا - صلى الله عليه وسلم - ئەگەر دابنیشتاىە بۇ نزا کردن، دەستى راستى لەسەر پرانى راستى دادەنا، ودەستى چەپى لەسەر پرانى چەپى دادەنا، وبە پەنجەى شاىەتمانى ئامازەى دەکرد، وپەنجە گەورەكەى دەخستە سەر پەنجەى ناوەراستى، و ناولەپى دەستى چەپى دەخستە سەر ئەژنۆى چەپى

له عبد الله كورى زوبيره وه -رهزاي خويان ليبيت- ده لیت: «پيغمبەرى خودا -صلى الله عليه وسلم- ئەگەر دابنیشتاىە -له تەحیاتدا: تەشەھوددا- بۇ نزا کردن، دەستى راستى لەسەر پرانى راستى دادەنا، ودەستى چەپى لەسەر پرانى چەپى دادەنا، وبە پەنجەى شاىەتمانى ئامازەى دەکرد (درېژى دەکردە وه بەرەو ئاراستەى قىیلە)، وپەنجە گەورەكەى -دەستى راستى- دەخستە سەر پەنجەى ناوەراستى، و ناولەپى دەستى چەپى دەخستە سەر».

[صەحیحە] [موسلیم گىراوبە تیه وه]

شیکردنە وهى فەرموودەكە: (پيغمبەرى خودا -صلى الله عليه وسلم- ئەگەر دابنیشتاىە -له تەحیاتدا: تەشەھوددا-): مەبەست لەم دابنیشتنە بۇ -تەشەھود: تەحیاتە- ھەر وھەكو لە گىرانە وهى ئىبن عومەرە وه ھاتووہ -رهزاي خويان ليبيت- : [كان إذا قعد للتشهد، وضع يده اليسرى على ركبته اليسرى] -رواه مسلم- واتە: [ئەگەر دابنیشتاىە بۇ تەشەھود -تەحیات خويندن-، دەستى چەپى لەسەر ئەژنۆى چەپى دادەنا]. وتەشەھود -تەحیات- بریتىە لە خويندنى: (التحيات لله والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، هه تا وه كو كۆتايى)، وناونراوه بە نزا کردن -الدعاء- چونكە نزا کردنى تىداىە، كاتىك دە لیت: السلام عليك، السلام علينا؛ ئەمانە نزان. كاتىك دە لیت: (دەستى راستى لەسەر پرانى راستى دادەنا، ودەستى چەپى لەسەر پرانى چەپى دادەنا): واتا ئەگەر دابنیشتاىە بۇ تەحیات -تەشەھود- ئەوا دەستى پرا دەخستە سەر پرانى راستى و دەستى چەپى پرا دەخستە سەر چەپى، وھىكمەت لە وهىە كە لەسەر پران يان ئەژنۆ دادەنرېن بۆئە وهى جولەى تری پېنە كرېت، وكاتىك لەسەر پران دادەنرېت بە شىك لە پەنجەكان دەگەنە سەر ئەژنۆكان وئەمىش ئاسايە، ھەر وھەكو لە گىرانە وهىە كدا ھاتووہ، وائىلى كورى حوجر -رهزاي خويان ليبيت- سەبارەت بە نوپژکردنى پيغمبەر -صلى الله عليه وسلم- دە لیت: [وضع كفه اليسرى على فخذه وركبته اليسرى، وجعل حذ مرفقه الأيمن على فخذه اليمنى] -رواه النسائي- واتە: [ناولەپى دەستى چەپى خستە سەر پران وئەژنۆى چەپى و لپوارى -كۆتايى- ئانىشكى راستى لەسەر پرانى راست بىت ئەوا پىگومان سەرى پەنجەكان دەگاتە سەر ئەژنۆكان. لپوارى -كۆتايى- ئانىشكى راستى لەسەر پرانى راست بىت ئەوا پىگومان سەرى پەنجەكان دەگاتە سەر ئەژنۆكان. ئىمامى نەوھوى -پەنجەتى خويان ليبيت- دە لیت: زانا يان يەك دەنگن لەسەر ئە وهى سونەتە لەسەر ئەژنۆ دابنرېت، ھەندىكيان دە لپن دە بىت پەنجەكانى بە سەرى ئەژنۆيدا بچەمىتە وه ودايانپۆشېت، ئەمىش ماناي ئەم بە شەى فەرموودەكەىە كە دە لیت: (و ناولەپى دەستى چەپى دەخستە سەر ئەژنۆى چەپى -بە ناولەپى چەپى ئەژنۆى چەپى دادەپۆشى-). وكاتىك دە لیت: (دەستەكان) مەبەست لە سەرى پەنجەكانە ھە تا وه كو ئانىشكەكان، وا ديارە لە فەرموودەكە ھەمان شتە ئەگەر لە تەشەھودى -تەحياتى- يەكەم يان دووہم بىت. كاتىك دە لیت: (وبە پەنجەى شاىەتمانى ئامازەى دەکرد -درېژى دەکردە وه بەرەو ئاراستەى قىیلە-): پەنجەى شاىەتمان ئەو پەنجەىە كە لە پاش پەنجە گەورەكە -قامكە گەورەكە- دېت، ولە زمانى كورديدا ھەندىك جار پىي دەووترېت پەنجەى شاىەتمان، ولە زمانى عەرەبيدا پىي دەووترېت: -السبابة- واتا بەھۆبە وه ھەر شە دە كرېت وچوېن دە درېت، وھەر وھە پىي دەووترېت: -

المُسَبَّحَة - چونکه ناماژهی پیده کرپت به تەو حید - یەک خودا پەرستی - ودانیندانان به پاک وینگەردی خوای گەوره، و ناماژه کردن و درپژکردنەوهی ئەم پەنجەیه بەرەو ئاراستەهێ قبیلە سونەتە لە کاتی نوپژدا، هەر وەکو لە بەلگەکاندا هاتوووە لەو کاتەوهی دادەنیشپت تەحیات دەخوینپت هەتاووەکو کۆتایی تەحیاتە کە ناماژهی پیدەکات، [کان رسول الله - صلی الله علیه وسلم - إذا قَعَدَ يَدْعُو، وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى فَخِذِهِ الْيُمْنَى، وَيَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى فَخِذِهِ الْيُسْرَى، وَأَشَارَ بِأَصْبَعِهِ السَّبَّابَةِ] واتە: [پێغەمبەری خودا - صلی الله علیه وسلم - ئەگەر دابنیشتایە بۆ نزاکردن - تەحیات خویندن - دەستی راستی لەسەر پرانی راستی دادەنا، و دەستی چەپی لەسەر پرانی چەپی دادەنا، و بە پەنجەهێ شایەتمانی - السبابة - ناماژهی دەکرد - درپژێ دەکردەو بەرەو ئاراستەهێ قبیلە -]، و هەر وەها ئێبن عومەر - پرەزای خویان لیبیت - دەلیت: [أن رسول الله - صلی الله علیه وسلم - كان إذا قَعَدَ فِي التَّشَهُدِ وَضَعَ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى رُكْبَتِهِ الْيُسْرَى، وَوَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى رُكْبَتِهِ الْيُمْنَى، وَعَقَدَ ثَلَاثَةَ وَخَمْسِينَ وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ] - رواه مسلم - واتە: [ئەگەر پێغەمبەری خودا - صلی الله علیه وسلم - دابنیشتایە لە تەشەهۆد - تەحیات - دا دەستی چەپی دەخستە سەر ئەژنۆی چەپی، و دەستی راستی دەخستە سەر ئەژنۆی راستی، - ئەلقەیهکی دروستدەکرد بە پەنجەکانی دەستی راستی - بە پەنجەهێ ناوەرەست و پەنجە گەورە کە، و دوو پەنجە کە ی تری دەنووشتاندەووە (دەیگرتەووە) - وەکو ژمارە پەنجاو سێ و بە پەنجەهێ شایەتمان ناماژهی دەکرد - درپژێ دەکردەو بەرەو ئاراستەهێ قبیلە -]، و بە هەمان شیووە لە گێرانەوهی وائیلی کوری حوجر - پرەزای خوای لیبیت - سەبارەت بە نوپژکردنی پێغەمبەر - صلی الله علیه وسلم - دەلیت: [ثم جلس فافتريش رجله اليسرى، و وضع يده اليسرى على فخذ اليمين، و حذ مرفقه اليمين على فخذ اليمين، و قبض ثنتين وخلق حلقه، و رأيت يقول هكذا، وخلق بشر الإبهام والوسطى وأشار بالسبابة] - رواه أبي داود - واتە: [پاشان دابنیشت لەسەر ساقی* چەپی - نووشتاندیەووە -، دەستی چەپی خستە سەر پرانی چەپی و لپواری - کۆتایی - ئانیشکی راستی خستە سەر پرانی راستی، و دوو پەنجەهێ گرتەووە - پەنجە بچوو کە و ئەووە تەنیشتی -، و ئەلقەیهکی دروستکرد بە پەنجە گەورە کە - قامکە گەورە کە - و پەنجەهێ ناوەرەست و بە پەنجەهێ شایەتمان ناماژهی کرد - درپژێ کردەو بەرەو ئاراستەهێ قبیلە -]. ئێبن حەجەر - پرەحمەتی خوای لیبیت - دەلیت: لە سەرەتای دابنیشتنەووە - بۆ خویندنی تەحیات پەنجەهێ بەم شیووەهێ لێدەکرد - هەر وەکو بەلگەکانی تریش ناماژهیان پیکردوووە، و فەتوای شیخ ئێبن باز - پرەحمەتی خوای لیبیت - و لیزنەهێ فەتوادان - اللجنة الدائمة للإفتاء - هەر بەم شیووەهێ. کاتیک دەلیت: (و پەنجە گەورە کە ی - دەستی راستی - دەخستە سەر پەنجەهێ ناوەرەستی): و اتا ئەلقەیهکی دروستدەکرد بە بەستەووەهێ پەنجەهێ ناوەرەست لە گەل پەنجە گەورە کە - قامکە گەورە کە -، کاتیک دەلیت: (بە پەنجەهێ شایەتمانی ناماژهی دەکرد - درپژێ دەکردەو بەرەو ئاراستەهێ قبیلە -): و اتا بە درپژایی دابنیشتنی بەم شیووەهێ ناماژهی پیدەکرد؛ و حیکمەت ئەووەهێ کە ناماژه کردنە بۆ یەک پەرستراو بە هەق ئەویش خوای گەورەهێ - سبحانە و تعالی - و بۆئەووەهێ لە دابنیشتنان بە یەک خوا پەرستی - تەو حید -؛ قسە و کردەووە و بیروباوەری - عەقیدەهێ - لە گەلدا بیت. لە فەرموودەهێ کدا هاتوووە کە پێغەمبەر - صلی الله علیه وسلم - سەبارەت بەم ئەم ناماژه کردنە دەفەرموپت: [لهي أشدُّ على الشيطان من الحديد] - رواه أحمد - واتە: [بە ئیشتر و ئازاری زیاترە لەسەر شەیتان زیاتر لە ئیش و ئازاری - لیدانی شەیتان بە گوچانیککی - ئاسن]، و هەر وەها نەیدەجولاندەووە چونکە لە فەرموودە کدا دەستەواژەهێ - أشار - هاتوووە؛ و اتا ناماژهی پیدەکرد و ئەمیش جولاندن نییە. کاتیک دەلیت: (و ناولەهێ دەستی چەپی دەخستە سەر ئەژنۆی چەپی - بە ناولەهێ چەپی ئەژنۆی چەپی دادەبۆشی -): و اتا بە ناولەهێ دەستی چەپی؛ ئەژنۆی چەپی دەگرت، هەتا وەکو ئەووە وایت ناولەهێ دەستی ئەژنۆی قوتداییت و دایبۆشی بیت، و حالەتی دووهم: ئەووەهێ ناولەهێ دەستی چەپی لەسەر ئەژنۆی چەپی درپژ بکاتەووە بئ ئەووەهێ بیگرت وەکو حالەتی پیشووتر هەر وەکو لە گێرانەوهی ئێبن عومەر دا هاتوووە - پرەزای خویان لیبیت - : [أن النبي - صلی الله علیه وسلم - كان إذا جلس في الصلاة وضع يديه على رُكْبَتَيْهِ وَيَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى رُكْبَتَيْهِ بَاسْطِهَا عَلَيْهَا] - رواه مسلم - واتە: [پێغەمبەر - صلی الله علیه وسلم - ئەگەر دابنیشتایە لە نوپژدا - بۆ تەحیات خویندن -؛ دەستەکانی دەخستە سەر ئەژنۆکانی، و دەستی چەپی درپژ دەکردەووە - پرایدەخست - بەسەر ئەژنۆی چەپدا]، بۆیە: بە پێی ئەم بەلگانە هەردوو شیوازە کە سونەتە، و هەر کامیکیان جێبەجێ بکات؛ سونەتە، و باشترین ئەووەهێ هەر ماووەهێ کە یان جارێک دانەهێکیان ئەنجامدات ئەمیش بۆ کردەووە کردن بە هەموو ئەو بەلگانەهێ کە جێگیرن و سەلمپنراون کە لە پێغەمبەر وەهاتوووە - صلی الله علیه وسلم - . (*ساق: ئەو ئیسکە درپژەهێ کە ئەژنۆکان بە قولە پیکان - گوپزنگەکان - دەبەستتەووە)

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

